

Janusz Korczak - człowiek niezwykły

- ▶ **Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy dla Nieśłyszących im. Janusza Korczaka, Grochowa 19, 30-731 Kraków**
- ▶ **28 maja 2026 roku**
- ▶ **Prezentacja: Bożena Sieradzka-Baziur**

Janusz? Korczak?

Janusz Korczak to nie jest imię i nazwisko pedagoga.

Jest to jego pseudonim.

Faktycznie ten pedagog i pisarz nazywał się **Henryk Goldszmit**.

Jest to nazwisko jego żydowskich przodków.

Tylko nieliczne osoby w ciągu całego jego życia używały jego prawdziwego imienia i nazwiska.

Wszyscy niemalże mówili o nim: Janusz Korczak.

Lata życia

1878 - 1942

Janusz Korczak urodził się więc 148 lat temu.

Zmarł 84 lata temu.

Tworzył więc w przybliżeniu około 100 lat temu.

Mały Henryk Goldszmit = Janusz Korczak

Uwielbiał Warszawę

- ▶ Żył i pracował w Warszawie.

Pisał:

*kocham Wisłę warszawską i oderwany od Warszawy
odczuwam żrącą tęsknotę. Warszawa jest moja i ja
jestem jej. Powiem więcej: jestem nią.*

Kim był ?

Długo by wymieniać...

Przede wszystkim był dobrym człowiekiem. Był odważny i mądry.

Był pedagogiem i opiekował się dziećmi.

Za pracę w Domu Sierot nie pobierał wynagrodzenia.

Był też pisarzem,

lekarzem,

dziennikarzem,

biegłym sądowym,

oficerem (jako lekarz brał udział w 3 wojnach).

Czego Korczak dokonał w życiu?

- ▶ Opiekował się sierotami żydowskimi i polskimi. W Domu Sierot i w Naszym Domu stworzył 100 lat temu **wspaniały system wychowawczy**, który jest do dzisiaj wykorzystywany w Polsce i poza jej granicami.

Czego Korczak dokonał w życiu?

- ▶ Był głębokim znawcą psychologii dziecka.

Czego Korczak dokonał w życiu?

Napisał wiele książek. Mieszczą się one w 15 tomach *Dzieł*.

Są to powieści dla dzieci, teksty do czasopism, dzieła pedagogiczne. Będąc w getcie warszawskim napisał przejmujący „Pamiętnik”.

Stworzył też teksty modlitw. Noszą one intrygujący tytuł: „Sam na sam z Bogiem. Modlitwy tych, którzy się nie modlą”.

Najstynniejsze książki Korczaka

- 1/ Jak kochać dziecko. Dziecko w rodzinie.
- 2/ Prawo dziecka do szacunku
- 3/ Król Maciuś Pierwszy.

Czego Korczak dokonał w życiu?

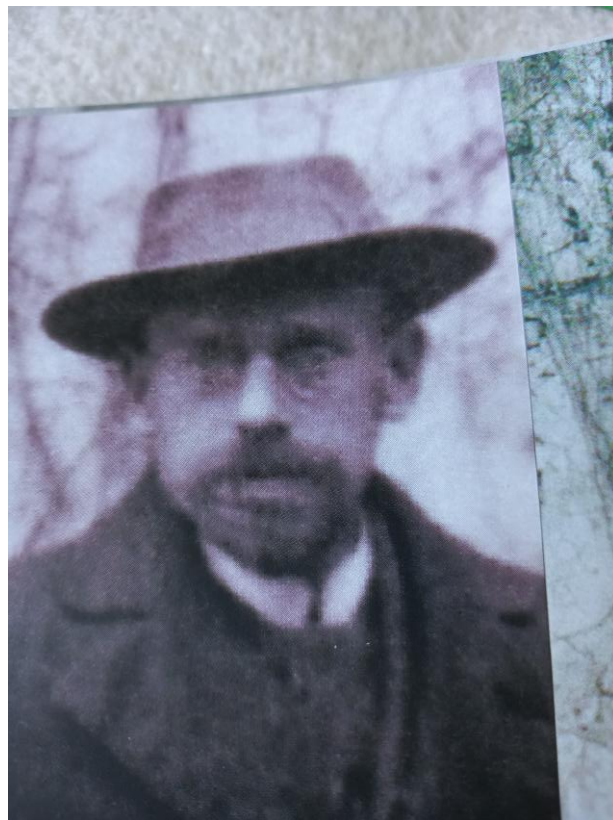
System pedagogiczny, który stworzył,
napisane książki i sposób życia, który wybrał
sprawiły, że jest znany na całym świecie. I
wciąż czyta się jego książki.

A przecież żył i tworzył około 100 lat temu.

Fascynował.

- ▶ Skupił wokół siebie wielu ludzi, którzy go słuchali i naśladowali. Byli to pedagodzy, nauczyciele, lekarze, praktykanci, podopieczni.

Janusz Korczak 1918 rok

Odważny.

- ▶ Był odważny, wygłaszał niewygodne prawdy, sprzeciwiał się złu. To irytowało ludzi, którzy nie podzielali jego ideałów.

Co o Korczaku pisali ci, którzy poznali go osobiście?

- ▶ „W rozmowach był dość zagadkowy. Czasem coś opowiedział, nie wyjaśniając, po co to mówi, nie wyciągał żadnych wniosków i tak zostawiał człowieka jego własnej domyślności.”

Co o Korczaku pisali ci, którzy poznali go osobiście?

- ▶ ”Naprawdę żył, jak tego pragnął, w całej pełni zażywał swojego istnienia”.

Co o Korczaku pisali ci, którzy poznali go osobiście?

- ▶ „Był to człowiek ujmującej dobroci, która promieniowała z niego.”

Co o Korczaku pisali ci, którzy poznali go osobiście?

- ▶ „Janusz Korczak nie uznawał drętwych form. Nie nakazywał. Nie pouczał. Lubił słuchać’.

Co o Korczaku pisali ci, którzy poznali go osobiście?

- ▶ „Korczak ani razu mnie nie znudził. Interesował mnie, promieniował jakimś światłem.”

Co o Korczaku pisali ci, którzy poznali go osobiście?

- ▶ „Miał Doktor słabość do dzieci trudnych, z którymi nikt sobie rady nie dawał”.

Co o Korczaku pisali ci, którzy poznali go osobiście?

- ▶ Igor Newerly, współpracownik Janusza Korczaka pisał, że nie wyznawał on żadnej konkretnej religii, ale głęboko wierzył w Boga i z wielkim zrozumieniem odnosił się do wierzących.

Co o Korczaku pisali ci, którzy poznali go osobiście?

- ▶ Ton wypowiedzi Korczaka zawsze brzmiał spokojnie. Gdy ktoś podnosił głos, mawiał: „Czy mógłbyś to powiedzieć nie tak zapalczywie? Więcej tym osiągniesz”. Zawsze też nam przebaczał. Lubił żartować. Przyjemnie się żyło w jego zakładzie.
- ▶ Zakład = Dom Sierot w Warszawie.

Co o Korczaku pisali ci, którzy poznali go osobiście?

- ▶ „Uwrażliwiał ludzi na krzywdę innych ludzi, także zwierząt i roślin na nawet przedmiotów.”

Jakiej porady udzielał?

Wybierz sobie, radził, jakiś odcinek pracy na całe życie i w istniejących warunkach mimo wszystko twórz, utrwalaj, żeby coś dobrego zostało po tobie.

Jak zdobyć szerszą wiedzę o Korczaku?

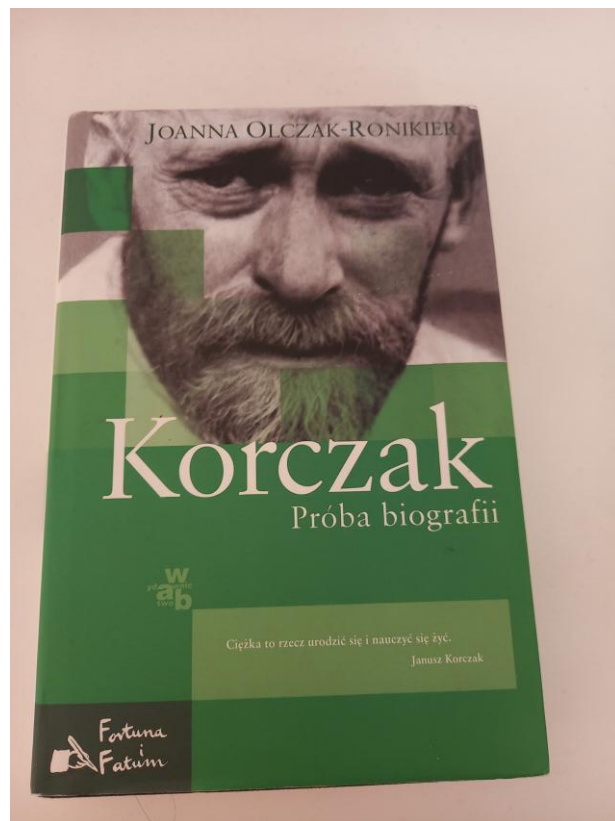
Wszystkie jego książki, artykuły a nawet modlitwy, bo i takie teksty pisał zostały zebrane w obrębie „*Dzieł*”.

Jest to 15 tomów w 20 woluminach.

Jak zdobyć szerszą wiedzę o Korczaku?

Stworzono książki, które prezentują jego życie. Oto jednak z nich.

Jak zdobyć szerszą wiedzę o Korczaku?

Jak zdobyć szerszą wiedzę o Korczaku?

- ▶ <https://korczak.ckc.uw.edu.pl/>

KORCZAK
DIGITAL
REPOSITORY

Jak zdobyć szerszą wiedzę o Korczaku?

- ▶ <https://korczakianum.muzeumwarszawy.pl/en/collection/>

Jak zdobyć szerszą wiedzę o Korczaku?

Film fabularny o Januszu Korczaku z roku 1990.

Tytuł: Korczak

Reżyser: Andrzej Wajda

Scenariusz: Agnieszka Holland

Fabula koncentruje się na ostatnich latach z życia Korczaka (1936-1942)

Jak zdobyć szerszą wiedzę o Korczaku?

Korczakianum to pracownia naukowa Muzeum Warszawy, gdzie prowadzi się badania nad życiem i twórczością Janusza Korczaka.

Korczakianum mieści się w historycznym budynku Domu Sierot. Adres przedwojenny: Krochmalna 92, dziś Jaktorowska 6.

Jest to kilkukondygnacyjny gmach (suterena, wysoki parter, dwa piętra, poddasze).

Powstał ze składek społecznych zebranych wśród Żydów warszawskich.

Ten budynek można zwiedzać.

Ile szkół w Polsce nosi imię Janusza Korczaka?

Kilkaset szkół w Polsce nosi imię Janusza Korczaka.

Dlaczego?

Człowiek ten prezentuje wzór życia, który jest godny naśladowania. Stosował się on do porady, którą dawał innym, a która została przytoczona już poprzednio.

„Wybierz sobie, radził, jakiś odcinek pracy na całe życie i w istniejących warunkach mimo wszystko twórz, utrwalaj, żeby coś dobrego zostało po tobie”.

Korczak zostawił po sobie ideały wychowawcze i dzieła literackie.

Życie J. Korczaka było ciężkie, ale piękne, bogate, górne.

- ▶ *"Życie moje było trudne, ale ciekawe. O takie właśnie prosiłem Boga w młodości: Daj mi Boże, ciężkie życie, ale piękne, bogate, górne."*

W kolejnych slajdach zostaną zaprezentowane znane cytaty z „Dzieł” Korczaka.

Zachęcam do czytania dzieł tego mądrego człowieka.

To napisał Janusz Korczak:

- ▶ *1/ „Jestem nie po to, aby mnie kochali i podziwiali, ale po to, abym ja działał i kochał. Nie obowiązkiem otoczenia pomagać mnie, ale ja mam obowiązek troszczenia się o świat, o człowieka”.*

To napisał Janusz Korczak:

- ▶ *2/ „Całe wychowanie współczesne pragnie, by dziecko było wygodne, konsekwentnie krok za krokiem dąży, by uśpić, stłumić, zniszczyć wszystko, co jest wolą i wolnością dziecka, hartem jego ducha, siłą jego dążeń i zamierzeń. Grzeczne, posłuszne, dobre, wygodne, a bez myśli o tym, że będzie bezwolne wewnątrz i niedołążne życiowo.”*

To napisał Janusz Korczak:

- ▶ *3/ „Dziecko chce być dobre. Jeśli nie umie - naucz. Jeśli nie wie - wytłumacz. Jeśli nie może - pomóż”.*

To napisał Janusz Korczak:

- ▶ *4/ „Dziecko ma prawo być sobą. Ma prawo do popełniania błędów. Ma prawo do własnego zdania. Ma prawo do szacunku. Nie ma dzieci - są ludzie”.*

To napisał Janusz Korczak:

- ▶ *5/ „Dziecko nie może myśleć «jak dorośli», ale może dziecięco zastanawiać się nad poważnymi zagadnieniami dorosłych; brak wiedzy i doświadczenia zmusza je, by inaczej myślało.»*

To napisał Janusz Korczak:

- ▶ *6/ „Jeśli umiecie diagnozować radość dziecka i jej natężenie, musicie dostrzec, że najwyższa jest radość z pokonanej trudności, osiągniętego celu, odkrytej tajemnicy”.*

To napisał Janusz Korczak:

- ▶ *71 „Kiedy śmieje się dziecko, śmieje się cały świat”.*

To napisał Janusz Korczak:

▶ *8/ "Mów dziecku, że jest dobre, że umie, że potrafi."*

To napisał Janusz Korczak:

- ▶ *9/ "Nie ma dzieci - są ludzie; ale mają inną skalę pojęć, inne doświadczenia, inne dążenia, inne uczucia."*

To napisał Janusz Korczak:

- ▶ *10/ "Nie oczekuj, że twoje dziecko będzie takie, jakim ty chcesz, żeby było. Pomóż mu stać się sobą, a nie tobą."*

To napisał Janusz Korczak:

- ▶ 11/ *“Nie takie ważne, żeby człowiek dużo wiedział, ale żeby dobrze wiedział, nie żeby umiał na pamięć, a żeby rozumiał, nie żeby go wszystko troszkę obchodziło, a żeby go coś naprawdę zajmowało.”*

To napisał Janusz Korczak:

- ▶ 12/ *„Trzeba się porozumieć, trzeba się pogodzić. I trzeba przebaczać. Często wystarczy przeczekać.”*

To napisał Janusz Korczak:

- ▶ *13/ "Zadaniem serca jest kochać. Żołądek jest głodny, jeżeli mu nie dać pokarmu - a serce jest głodne i smutne, jeśli nie ma w nim miłości."*

To napisał Janusz Korczak:

- ▶ *14/ „Kiedy po raz pierwszy poleciałem samolotem, czułem coś więcej niż zdziwienie, coś więcej prócz ciekawości, miłej emocji, radości. Nad wszystkimi tymi uczuciami górowała myśl: „Nikt, żaden z moich przodków. Ja jestem pierwszy. Zastąpiłem na to i znalazłem się tutaj”.*

To napisał Janusz Korczak:

- ▶ *15/ „Dziecko chce, by wychowawca właśnie wtedy okazał mu życzliwość, gdy winne, gdy złe, gdy je spotkało nieszczęście. Zbita szyba, wylany atrament, podarte ubranie, to nieudane przedsięwzięcie, choćby wbrew ostrzeżeniu czynione”.*

To napisał Janusz Korczak:

- ▶ 16/ *„Tylko to piękne, co ponad siły”.*

To napisał Janusz Korczak:

- ▶ 17/ *„Żadna książka, żaden lekarz nie zastąpią własnej czujnej myśli, własnego uważnego spostrzegania”.*

Tymi słowami żegnał Janusz Korczak wychowanków Domu Sierot:

- ▶ *„Żegnamy tych wszystkich, którzy już odeszli
lub niezadługo odejdą, aby nie powrócić.
Żegnamy ich przed długą i daleką podróżą.
A imię tej Podróży - Życie.
Wiele razy myśleliśmy nad tym, jak żegnać,
jakich rad udzielić.
Niestety, słowa biedne są i słabe.
Nic wam nie dajemy.
Nie dajemy Boga, bo Go sami odszukać musicie
we własnej duszy, w samotnym wysiłku.*

Tymi słowami żegnał Janusz Korczak wychowanków Domu Sierot:

- ▶ *Nie dajemy Ojczyzny, bo ją odnaleźć musicie własną pracą serca i myśli.
Nie dajemy miłości człowieka, bo nie ma miłości bez przebaczenia,
a przebaczać - to móżół, to trud, który każdy sam musi podjąć
Dajemy wam jedno: Tęsknotę za lepszym życiem, którego nie ma, ale kiedyś będzie, za życiem Prawdy i Sprawiedliwości.
Może ta tęsknota doprowadzi was do Boga, Ojczyzny i Miłości.
Żegnajcie, nie zapominajcie”.*

Janusz Korczak 1934

